

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 312/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Roman Heinrich, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 9 C 128/2016-413 z 29. septembra 2021 v časti jeho prvého výroku takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola úspešnou stranou sporu (ako žalovaná) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 128/2016, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k (v ústavnej sťažnosti bližšie špecifikovaným) nehnuteľnostiam a ktoré sa začalo na základe žaloby podanej obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“).

3. Uznesením okresného súdu č. k. 9 C 128/2016-372 z 21. júla 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom bola žalobkyňa zaviazaná nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 926,80 eur.

Pri vyčíslení trov konania vyšší súdny úradník, aplikujúc § 9 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzal z tarifnej hodnoty 1 914,50 eur, ktorá predstavovala kúpnu cenu dohodnutú v kúpnej zmluve uzavretej medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a žalobkyňou ako kupujúcou.

4. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podali žalobkyňa aj sťažovateľka sťažnosti, ktoré sudca okresného súdu napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodné (prvý výrok) a zamietol aj návrh žalobkyne na prerušenie konania (druhý výrok). Vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľky sudca v odôvodnení konštatoval správnosť názoru vyššieho súdneho úradníka, ktorý pri určení tarifnej hodnoty vychádzal z kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve uzavretej 15. júna 2015 medzi žalobkyňou (ako kupujúcou) a sťažovateľkou (ako predávajúcou) v sume 1 914,50 eur. V tejto súvislosti odkázal na závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 544/2019.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že okresný súd sa odchýlil od jazykového znenia § 10 ods. 2 vyhlášky a pri určení tarifnej hodnoty sporu nesprávne vychádzal z kúpnej ceny stanovenej v kúpnej zmluve z 15. júna 2015, a nie z reálnej hodnoty nehnuteľnosti stanovenej znaleckým posudkom na sumu 41 325,85 eur. Sťažovateľka tvrdí, že závery nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019 z 28. júla 2020, na ktoré poukázal okresný súd, nie sú v jej prípade aplikovateľné, keďže predmetný nález vychádza z odlišného skutkového a právneho stavu. Žalobkyňa si okrem toho bola vedomá reálnej hodnoty nehnuteľnosti v sume 41 325,85 eur, keďže žalobu podala 23. februára 2016, pričom v tom čase už došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi sťažovateľkou a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], s určenou kúpnu cenou podľa znaleckého posudku. Ďalej sťažovateľka zdôraznila, že po podaní návrhu žalobkyne na zmenu žaloby už obsahom predmetu konania bolo určenie, komu má byť vyplatená finančná náhrada v sume 41 325,85 eur za vyvlastnenie, ktorá bola uložená v súdnej úschove. Napadnuté uznesenie preto považuje za arbitrárne a odporujúce ustálenej rozhodovacej praxi všeobecných súdov, pričom okresnému súdu tiež vytýka, že žiadnym spôsobom nereagoval na jej podstatné argumenty uvedené v sťažnosti podanej proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka, že okresný súd nesprávne postupoval pri vyčíslení výšky (právoplatne priznaného) nároku na náhradu trov konania, v čom sťažovateľka vidí porušenie jej označených práv. Tvrdí, že okresný súd mal za základ pre určenie tarifnej hodnoty sporu považovať reálnu hodnotu nehnuteľnosti stanovenú znaleckým posudkom (t. j. sumu 41 325,85 eur), a nie kúpnu cenu určenú v kúpnej zmluve uzavretej 15. júna 2015 so žalobkyňou (t. j. sumu 1 914,50 eur).

7. Ústavný súd, zohľadňujúc námietky sťažovateľky predostreté v ústavnej sťažnosti, považuje v prvom rade za žiaduce zdôrazniť, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je totiž *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je však zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

8. Takéto pochybenie však v prejednávanej veci sťažovateľky nebolo ústavným súdom identifikované.

9. V spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam predstavuje hodnota sporných nehnuteľností základ pre určenie tarifnej hodnoty náhrady trov právneho zastúpenia (m. m. I. ÚS 84/2020, III. ÚS 410/2020). Predmetom konania vo veci samej bolo v danom prípade určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (pozemkom), ktoré boli ocenené peniazmi, preto bola namiesto aplikácia § 10 ods. 2 vyhlášky, tak ako to správne vyhodnotil i okresný súd.

10. Spornou v danom prípade však nie je aplikácia § 10 ods. 2 vyhlášky, ale hodnota predmetu sporu (tarifná hodnota), z ktorej bola vypočítaná základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Okresný súd za základ pre stanovenie tarifnej hodnoty považoval sumu 1 914,50 eur, čo je suma dohodnutá v kúpnej zmluve uzavretej medzi stranami sporu. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd sa mal dôsledne pridržiavať jazykového textu citovaného § 10 ods. 2 vyhlášky a pri určení tarifnej hodnoty tak mal vychádzať z reálnej ceny nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom, teda zo sumy 41 325,85 eur.

11. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške priznanej náhrady trov konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v prípade sťažovateľky nedopustil porušenia práva na spravodlivé súdne konanie či svojoľnej aplikácie a interpretácie zákona. Ak okresný súd v danom prípade, vychádzajúc z § 9 a § 10 ods. 2 vyhlášky, považoval za tarifnú hodnotu sporu kúpnu cenu nehnuteľnosti stanovenú v kúpnej zmluve z 15. júna 2015 uzavretej medzi sťažovateľkou a žalobkyňou, nemožno mu z ústavnoprávneho hľadiska nič vytknúť (obdobne II. ÚS 175/2021, I. ÚS 174/2021, I. ÚS 237/2021, I. ÚS 329/2021, IV. ÚS 478/2021 a I. ÚS 62/2022). Sumu 1 914,50 eur, ktorú žalobkyňa ako kupujúca zaplatila podľa uzavretej kúpnej zmluvy sťažovateľke, totiž bola oboma zmluvnými stranami zjavne

považovaná za primeranú hodnotu nehnuteľnosti, pričom žalobkyňa z tejto sumy odvádzala svoje vlastnícke právo, ktorého určenia sa v konaní domáhala. Bez relevancie je potom skutočnosť, že sťažovateľka následne kúpnu zmluvou zaregistrovanou v Centrálnom registri zmlúv 27. apríla 2016 predala spornú nehnuteľnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], za podstatne vyššiu kúpnu cenu, ktorá bola určená na základe znaleckého posudku. V tomto smere ústavný súd poukazuje na závery svojho nálezu sp. zn. I. ÚS 544/2019, ktoré na rozdiel sťažovateľky považuje za aktuálne aj pre posúdenie hodnoty sporu v prejednávanom prípade. V predmetnom náleze ústavný súd konštatoval, že práve kúpna cena dohodnutá medzi stranami sporu v kúpnej zmluve poskytovala z hľadiska (vtedajšej) hodnoty predmetu sporu určitý návod na to, aby si žalobca (a rovnako aj žalovaný) mohol pred začatím súdneho sporu vytvoriť predstavu o nákladnosti vedenia sporu. Za týchto okolností by bolo proti logike a v rozpore s princípmi spravodlivosti prisvedčiť takej interpretácii, v zmysle ktorej by sa tarifná hodnota, z ktorej sa vypočítava základná sadzba tarifnej odmeny pre advokáta, určila z reálnej ceny nehnuteľnosti, keďže v takom prípade by z nej žalovaná strana (v tomto prípade sťažovateľka) na trovách konania v podstate profitovala.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nepovažuje právne závery sústredené do napadnutého uznesenia okresného súdu za arbitrárne, keďže z tohto rozhodnutia vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Okresný súd dostatočne a zrozumiteľne reagoval na námietky sťažovateľky predostreté v jej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka (bod 20 napadnutého uznesenia), preto nemožno prisvedčiť ani názoru sťažovateľky, že namietané rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Vzhľadom na to, že sťažovateľka celkom zjavne namieta porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu v nadväznosti na namietané porušenie jej práva na spravodlivý proces, ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu